

ساده

پاسخنامه درس پانزدهم: میوه ی هنر

۱- شاعر درس میوه ی هنر کدام است؟

۱) پروین اعتصامی ۲) شهریار ۳) سعدی ۴) مهدی آذر یزدی

پاسخ: گزینه ی «۱» شاعر درس میوه ی هنر پروین اعتصامی است.

۲- معنی کلمه ی جور کدام است؟

۱) ناتوان ۲) ستم ۳) پست ۴) دلیل

پاسخ: گزینه ی «۲» جور به معنی ستم و جفا است.

۳- معنای تیشه کدام است؟

۱) ابزاری برای کندن ۲) تیز و تند ۳) ریشه و اصل ۴) هیزم

پاسخ: گزینه ی «۱»

تیشه ابزاری برای کندن است.

کوتاه شده دیروز، دی و کوتاه شده ماه، مه است.

۴- چه تعداد از کلمات زیر شبه جمله هستند؟

«آوخ، کاش، امانت، افسوس، آفرین، دی»

۱) دوتا ۲) سه تا ۴) چهارتا ۵) پنج تا

پاسخ: گزینه ی «۳»

گزینه ی «۳» کلمات آوخ، کاش، افسوس و آفرین شبه جمله هستند.

۵- در بیت زیر، چند غلط املایی وجود دارد؟

آسان گزرد گر شب و روز و مه صالت روز عمل و مزد، بود کار تو دشوار

۱) یکی ۲) دوتا ۳) سه تا ۴) چهارتا

پاسخ: گزینه ی «۲»

املای درست کلمات گذرد و سالت، است.

۶- کوتاه شده ی دیروز و ماه به ترتیب کدام است؟

۱) دی _ می ۲) ده _ مه ۳) دی _ مه ۴) ده _ می

پاسخ: گزینه ی «۳»

۷- معنای فرجام،.....است.

۱) انتقام ۲) زمان ۳) زندگی نامه ۴) پایان

پاسخ: گزینه ی «۴»

معنای فرجام، پایان است.

ساده

۸- واژه های «فضیلت»، «متفق» و «تدبیر» به ترتیب چه معنایی دارد؟

۱) برتری _ هماهنگ _ اندیشیدن ۲) برتر _ هماهنگی _ اندیشمند

۳) برتری _ هماهنگی _ اندیشمند ۴) برتر _ هماهنگ _ اندیشیدن

پاسخ: گزینه «۱»

«فضیلت»: برتری _ «متفق»: هماهنگ _ «تدبیر»: اندیشیدن

۹- جملات زیر از حکایت «افلاطون و مرد جاهل» انتخاب شده اند. اگر آن ها را به ترتیب روی دادن مرتب کنیم،

دومین جمله کدام است؟

الف، مرد جاهل گفت: «خواستم که شکر و سپاس او را به تو برسانم.»

ب، افلاطون سر فرو برد و بگریست.

ج، مرد جاهلی نزد افلاطون رفت.

د، مرد گفت: «از من چه رنج آمد تو را که چنین دلتنگ گشتی؟»

۱) ب ۲) الف ۳) د ۴) ج

پاسخ: گزینه ی «۲»

ترتیب جملات چنین است:

مرد جاهلی نزد افلاطون رفت.

الف، مرد جاهل گفت: «خواستم که شکر و سپاس او را به تو برسانم»

ب، افلاطون سر فرو برد و بگریست.

مرد گفت: «از من چه رنج آمد تو را که چنین دلتنگ گشتی؟»

۱۰- در کدام گزینه، تمامی کلمات با یک دیگر، هم قافیه هستند؟

۱) داستان - روستا - دوستان ۲) باران - چشمه ساران - جانان

۳) خسته - رسته - رفتن ۴) دیدن - گفتن - ناگهان

پاسخ: گزینه ی «۱»

در گزینه ی «۲»، تمامی کلمات با یک دیگر هم قافیه هستند و همگی به «ان» ختم می شوند.

۱۱- در کدام گزینه «عمل کردن بهتر از سخن گفتن» دانسته شده است؟

۱) سخن گرچه دلبند و شیرین بود/ سزاوار تصدیق و تحسین بود

۲) سخن را سر است ای خردمند و بن/ میاور سخن در میان سخن

۳) از گفته ی ناكرده و بیهوده چه حاصل!/ كردار نكو كن، كه نه سودی ست ز گفتار

۴) كم گوی و جز مصلحت خویش مگوی/ چیزی كه نپرسند تو از پیش مگوی

پاسخ: گزینه ی «۳»

در گزینه ی «۳» در مصراع دوم آن اشاره شده که رفتار باید نیکو شود و از گفتار (سخن گفتن) سودی حاصل نمی شود.

متوسط

۱۲- با توجه به ابیات زیر - برگزیده از شعری از پروین اعتصامی - پاسخ دهید. (بیع و شرا: خرید و فروش)

«بزرگی داد یک درهم گدا را/ که هنگام دعا یادآر ما را

یکی خندید و گفت این درهم خرد/ نمی ارزید این بیع و شرا را

روان پاک را آلوده میسند/ حجاب دل مکن روی و ریا را

مکن هرگز به طاعت خودنمایی/ بران زین خانه نفس خودنما را

بزن دزدان راه عقل را راه/ مطیع خویش کن حرص و هوا را

به وقت بخشش و انفاق، پروین/ نباید داشت در دل جز خدا را»

نام اصلی شاعر در ابیات فوق ... است. اولین اشعارش در مجله ی ... منتشر شد و سروده هایش حالتی ... دارد.

پاسخ: پروین اعتصامی که نام اصلی او «رخشنده» می باشد، شاعر پر آوازه ی زبان فارسی است. وی در تبریز دیده به جهان گشود.

پدرش یوسف اعتصامی معروف به اعتصام الملک، از نویسندگان ایران و مدیر مجله ای به نام «بهار» بود. اولین اشعار پروین نیز در همین مجله منتشر شد. سروده های پروین در زمینه ی موضوعات اجتماعی، اخلاقی و انتقادی است و حالتی اندرزگونه دارد.

۱۳- کدام کلمه شبه جمله است؟

۴، مه

۳، دی

۲، پار

۱، آوخ

پاسخ: گزینه ی «۱»

آوخ یک شبه جمله است.

۱۴- در کدام بیت، کلمات مخفف به کار نرفته است؟

آن زنده که دانست و زندگی کرد / در پیش خردمند، زنده آن است

سپه چون به نزدیک ایران کشید / همان گه خبر با فریدون رسید

ره زین شب تاریک نبردند برون / گفتند فسانه ای و در خواب شدند

گرت زین بد آید گناه من است / چنین است و این دین و راه من است

پاسخ: گزینه ی «۱»

کلمات مخفف در سایر گزینه ها:

گزینه ی «۲» سپه: «سپاه» - گه: مخفف «گاه»

گزینه ی «۳» ره: مخفف «راه» زین: مخفف «ازاین» برون: مخفف «بیرون» فسانه: مخفف «افسانه»

گزینه ی «۴» گرت: مخفف «اگر تو» زین: مخفف «از این»

۱۵- در کدام بیت، کلمات کوتاه شده وجود دارد؟

۱) بیا که قصر امل سخت سست بنیاد است / بیار باده که بنیاد عمر بر باد است

۲) اعتمادی نیست بر کار جهان / بلکه بر گردون گردان نیز هم

۳) هم مرگ بر جهان شما نیز بگذرد / هم رونق زمان شما نیز بگذرد

۴) ز ما تاره مرگ، یک دم ره است / اگر دم دراز است و گر کوه است

پاسخ: گزینه ی «۴»

کلمات کوتاه شده در گزینه ی «۴» عبارت اند از:

ز: مخفف «از» - ره: مخفف «راه» (۲ بار) - گر: مخفف «اگر» - کوه: مخفف «کوتاه»

۱۶- بیت زیر با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

«آن شاخ که سر بر کشد و میوه نیارد / فرجام، به جز سوختنش نیست سزاوار»

۱) یا بگذارم چو شمع یا بکشندم به صبح / چاره همین بیش نیست، سوختن و ساختن

۲) هر دم از شاخ زبانم میوه ای تر می رسد / بوستا نها رست (رو د) از آن تخم که در دل کاشتی

۳) بسوزند چوب درختان بی بر / سزا خود همین است مر بی بری را

۴) به کوشش نروید گل از شاخ بید / نه زنگی به گرمابه گردد سپید

پاسخ: گزینه ی «۳»

مفهوم بیت صورت سؤال و بیت گزینه ی «۳»، این است که «درختی که محصول و باری ندارد و هیچ فایده ای به ما

نمی رساند، سزاوار این است که سوزانده شود و از بین برود»

۱۷- موضوع سروده های پروین اعتصامی در کدام گزینه آمده است؟

۱) اخلاق فردی و رفتار در محیط خانه

۲) موضوعات دینی و تاریخی

۳) موضوعات اجتماعی، اخلاقی و انتقادی

۴، لطیفه ها و حکایت هایی نادر درباره ی طبقات مختلف مردم

پاسخ: گزینه ی «۳»

سروده های پروین اعتصامی در زمینه ی موضوعات اجتماعی، اخلاقی و انتقادی است و حالتی اندرزگونه دارد.

۱۸- رابطه ی معنایی واژه های کدام گزینه، با رابطه ی معنایی واژه های «بیخ» و «بن» متفاوت است؟

۱) بزّاز و پارچه

۲) زوال و نابودی

۳) موسم و هنگام

۴) تسلی و آرامش دادن

پاسخ: گزینه ی «۱»

جفت واژه های صورت سؤال و گزینه های «۱»، «۲»، «۳» و «۴» مترادف (هم معنا) هستند، اما «بزّاز» یعنی پارچه فروش، نه پارچه.

۱۹- معنی واژه های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

۱) ناراحت - ظلم - بخشنده - تپه

۲) ضعیف - آزار - قدرتمند - جمع کردن

۳) غمگین - گریه - بلندمرتبه - تراکم

۴) ناتوان - ستم - برتر - پشته

پاسخ: گزینه ی «۴»

معنای صحیح کلمات صورت سؤال عبارت است از:

زار: ناتوان، ضعیف، نحیف / جور: ستم، ظلم / تعالی: بلندمرتبه، برتر / توده: تپه و پشته، جمع کردن

۲۰- جملات زیر از حکایت «افلاطون و مرد جاهل» انتخاب شده اند. اگر آن ها را به ترتیب روی دادن مرتب کنیم، دومین جمله کدام است؟

الف) مرد جاهل گفت: «خواستم که شکر و سپاس او را به تو برسانم

ب) افلاطون سر فرو برد و بگریست.

ج) مرد جاهلی نزد افلاطون رفت.

«د» مرد گفت: «از من چه رنج آمد تو را که چنین تنگدل گشتی؟»

۱) ب ۲) ج ۳) د ۴) الف

پاسخ: گزینه ی «۴»

ترتیب جملات چنین است:

مرد جاهلی نزد افلاطون رفت. (ج)

مرد جاهل گفت: «خواستم که شکر و سپاس او را به تو برسانم» (الف)

افلاطون سر فرو برد و بگریست. (ب)

مرد گفت: «از من چه رنج آمد تو را که چنین تنگدل گشتی؟» (د)

۲۱- در بیت کدام گزینه، از کلمه ی مخفف استفاده نشده است؟

۱) گرت ز دست برآید، چو نخل باش کریم / ورت ز دست نیاید، چو سرو باش آزاد

۲) بامدادی که تفاوت نکند لیل و نهار / خوش بُود دامن صحرا و تماشای بهار

۳) ره زین شب تاریک نبردند برون / گفتند فسانه ای و در خواب شدند

۴) تا خار غم عشقت آویخته در دامن / کوتاه نظری باشد رفتن به گلستان ها

پاسخ: گزینه ی «۲»

کلمات مخفف در سایر گزینه ها

گزینه ی «۱»: گر: مخفف «اگر» / ز: مخفف «از» / چو: مخفف «چون» / ور: مخفف «و اگر»

گزینه ی «۳»: ره: مخفف «راه» / زین: مخفف «از این» / برون: مخفف «بیرون» / فسانه: مخفف «افسانه» گزینه ی

«۴»: کوتاه نظری: مخفف «کوتاه نظری»

۲۲- در کدام گزینه، شب هجمله به کار نرفته است؟

۱) آوخ که شدم هیزم و آتشگر گیتی / اندام مرا سوخت چنین ز آتش ادبار

۲) دریاقلی! به وسعت دریاست نام تو / تاریخ در تلفظ نام تو الکن است

۳) تو به صورت رفته ای، ای بی خبر / زان ز شاخ معنی ای، بی بار و بر

۴، تنم را فرش کردم تا بتازد / دلم را نذر کردم تا بیاید

پاسخ: گزینه ی «۴»

در گزینه ی «۴»، هیچ شبه جمله ای نیامده است.

شبه جمله های موجود در گزینه ها:

گزینه ی «۱»: آوخ

گزینه ی «۲»: دریاقلی (منادا)، گزینه ی «۳»: ای بی خبر (منادا)

۲۳- بیت زیر با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

«آن شاخ که سر بر کشد و میوه نیارد / فرجام، به جز سوختنش نیست سزاوار»

۱) یا بگدازم چو شمع یا بکشندم به صبح / چاره همین بیش نیست سوختن و ساختن

۲) هر دم از شاخ زبانم میوه ای تر می رسد / بوستا نها رست (رو د)، از آن تخمم که در دل کاشتی

۳) بسوزند چوب درختان بی بر / سزا خود همین است مر بی بری را

۴) به کوشش نروید گل از شاخ بید / نه زنگی به گرمابه گردد سپید

پاسخ: گزینه ی «۳»

مفهوم بیت صورت سؤال و بیت گزینه ی «۳» این است که «درختی که محصول و باری ندارد و هیچ فایده ای به ما

نمی رساند، سزاوار این است که سوزانده شود و از بین رود.»

۲۴- در کدام گزینه، شبه جمله به کار نرفته است؟

۱) از آرزوست گشته گران بار غم دلم / آوخ که آرزوی من ارزان نمی رسد

۲) گفتی سخن خود را با یار بیايد گفت / ای کاش توانستی گفتن سخنی با او

۳) خوش بود لب آب و گل و سبزه و نسرين / افسوس که آن گنج روان رهگذری بود

۴) بگفتا چون به دست آری نشانش / که از ما بی نشان است آشیانش

پاسخ: گزینه ی «۴»

در گزینه ی «۱» «آوخ»، در گزینه ی «۲» «ای کاش» و در گزینه ی «۳» «افسوس» شبه جمله هستند.

توجه کنید که اگر «آری» به معنی «بله» باشد، شبه جمله محسوب می شود، اما در گزینه ی «۴» فعل به معنی «آوری» است.

۲۵- معنی کدام مصراع درست است؟

- ۱) از جور تبر، زار بنالید سپیدار: سپیدار، از ضربه ه ای دردناک تبر گریه کرد.
- ۲) جز دانش و حکمت نبود میوه ی انسان: علم و دانش مانند میوه ای گوارا در دست انسان است.
- ۳) شد توده در آن باغ، سحر، هیمه ی بسیار: صبح، در آن باغ، توده ای از هیزم بسیار جمع شد
- ۴) فرجام، به جز سوختنش نیست سزاوار: آن را نباید آتش زد و از بین برد.

پاسخ: گزینه ی «۳»

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: سپیدار، از جور و ستم تبر نالید.

گزینه ی «۲»: ثمره ی عمر انسان چیزی جز دانش و حکمت نیست.

گزینه ی «۴»: سرانجام، جز سوختن، چیزی سزاوار آن نیست.

۲۶- در کدام گزینه، شبه جمله و کلمه ی مخفف، هر دو وجود دارد؟

- ۱) ای نفس خرم باد صبا / از بر یار آمده ای مرحبا
- ۲) گر برسد ناله ی سعدی به کوه / کوه بنالد به زبان صدا
- ۳) دارد هنر و هزار دولت / افسوس که آن دگر ندارد
- ۴) از در صلح آمده ای یا خلاف ؟ / با قدم خوف (ترس) روم یا رجا (امید)؟

پاسخ: گزینه ی «۳»

گزینه ی «۱»: «نفس خرم باد صبا» منادا و شبه جمله و «مرحبا» شبه جمله است.

گزینه ی «۲»: «گر» مخفف کلمه ی «اگر» است.

گزینه ی «۳»: کلمه ی «افسوس» شبه جمله و «دگر» مخفف کلمه ی «دیگر» است.

گزینه ی «۴»: نه شبه جمله دارد و نه کلمه ی مخفف.

۲۷- بیت کدام گزینه با بیت زیر تناسب مفهومی دارد؟

«از گفته ی ناکرده و بیهوده چه حاصل؟ / کردار نکو کن، که نه سودی ست ز گفتار»

۱) ای برادر عالمان بی عمل / همچو زنبورند، لکن بی غسل

۲) سخن گفتنِ کژ ز بیچارگی است / به بیچارگان بر، نباید گریست

۳) حافظ سخن بگوی که بر صفحه ی جهان / این نقش ماند از قلمت، یادگار عمر

۴) در خاک طلب، بذر دعا کاشته ام / بارانِ اجابت تو را می طلبم

پاسخ: گزینه ی «۱»

مفهوم بیت صورت سؤال این است که گفتار بدون کردار (عمل)، سودی ندارد و کردار بهتر از گفتار است. این مفهوم در بیت گزینه ی «۱» نیز یافت می شود.

۲۸- مفهوم ضرب المثل «مار گزیده از ریسمان سیاه و سفید می ترسد»، در کدام گزینه آمده است؟

۱) تجربه ی تلخ، انسان را بیمار می کند.

۲) تجربه های تلخ باعث میشود که انسان در موارد مشابه احتیاط کند.

۳) تجربه های تلخ موجب از بین رفتن زندگی می شود.

۴) کسی که آسیب دیده و تجربه ی تلخی داشته است، تلخی و شیرینی دنیا را یکسان می پندارد.

پاسخ: گزینه ی «۲»

مفهوم ضرب المثل «مار گزیده از ریسمان سیاه و سفید می ترسد» این است که کسی که در زندگی تجربه های تلخی داشته است، در موارد مشابه احتیاط بیشتری می کند.

۲۹- تعداد کلمات کوتاه شده در کدام بیت، بیش تر از سایر گزینه هاست؟

۱) سپه دید با جوشن و ساز جنگ / درفشی (پرچمی) سیه پیکر او پلنگ

۲) نگه کن که در پیشت آب است و چاه / کلیجه (نوعی لباس) میفکن که نرسی به ماه

۳) ای خوشا آهوی چشمت که به هر گوشه که هست / خوابگاه بر طرف لاله و نسرین دارد

۴) چون هیچ کس از گریه ی من آگه نیست / خوش خوش به میان جان فرومی گریم

پاسخ: گزینه ی «۱»

کلمات کوتاه شده ی گزینه ها:

گزینه ی «۱»: سپه: سپاه - سیه: سیاهگزینه ی «۲»: نگه: نگاهگزینه ی «۳»: خوابگه: خوابگاهگزینه ی «۴»: آگه: آگاه

۳۰- در کدام گزینه شبه جمله وجود دارد؟

الف، دریغا دریغا که آگه نبودم / که تو بی وفا در جفا کجایی

ب، همه دشمنی از تو دیدم ولیکن / نگویم که تو دوستی را نشایی

ج، نگارا من از آزمایش به آیم / مرا باش تا بیش از این آزمایی

د، به جرم چه راندی مرا از در خود؟ / گناهم نبوده است جز بی گناهی

۱) الف، ب ۲) ج، د ۳) ب، د ۴) الف، ج

پاسخ: گزینه ی «۴»

عبارت «دریغا دریغا» و «نگارا» در ابیات شبه جمله است.

۳۱- کدام بیت با بیت زیر ارتباط دارد؟

«از گفته ی ناکرده و بیهوده چه حاصل؟ / کردار نکو کن، که نه سودی ست ز گفتار»

۱) نکو کن چو کردار خودکار من / مکن کار با من به کردار من

۲) چو در کار است با گفتار، کردار / پی کردار گرد و ترک گفتار

۳) هنوز از بی زبانی خفته باشم / ز صد شکرت یکی ناگفته باشم

۴) کس این گنج نتواند از من ستد / بد آید به مردم ز کردار بد

پاسخ: گزینه ی «۲»

بیت گزینه ی «۲» و بیت صورت سؤال هر دو به این مسئله اشاره دارند که کردار از گفتار برتر است.

۳۲- کدام بیت با عبارت زیر قرابت معنایی دارد؟

«افلاطون گفت: «برای من از این بدتر چیست که جاهلی مرا بستاید؟»»

- ۱) بالا گرفت و دولت والا امید داشت / هر شاعری که مدح ملوک دیار کرد (دیار: شهر)
- ۲) مدح جاهل به صورت ار مدح است / گر به معنی نظر کنی قدح است (قدح: بدگویی)
- ۳) تو را سجده نکرد ابلیس نادان / ز لعنت گشت پرتلیس نادان (پرتلیس: پرنیرنگ)
- ۴) آثار تو خجسته بود ای خجسته مرد / اشعار تو ستوده بود ای ستوده ام (ستوده: ستایش)

پاسخ: گزینه ی «۲»

در بیتِ گزینه ی «۲» بیان شده است که اگر جاهلی کسی را ستایش کند، در واقع به او طعنه می زند و بدگویی می کند. چنین مفهومی در عبارتِ صورتِ سؤال از قول افلاطون نقل شده است.

۳۳- بیت کدام گزینه با بیت زیر تناسب مفهومی دارد؟

«از گفته ی ناکرده و بیهوده چه حاصل؟/ کردار نکو کن، که نه سودی ست ز گفتار»

۱) ای برادر عالمان بی عمل / همچو زنبورند، لکن بی غسل

۲) سخن گفتنِ کثر ز بیچارگی است / به بیچارگان بر، بیاید گریست

۳) حافظ سخن بگوی که بر صفحه ی جهان / این نقش ماند از قلمت، یادگار عمر

۴) در خاک طلب، بذر دعا کاشته ام / بارانِ اجابت تو را می طلبم

پاسخ: گزینه ی «۱»

مفهوم بیت صورت سؤال این است که گفتار بدون کردار (عمل)، سودی ندارد و کردار بهتر از گفتار است. این مفهوم در بیت گزینه ی «۱» نیز یافت می شود.

۳۴- معنی واژه های مشخص شده در ابیات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

«گفتش تبر آهسته که جُرم تو همین بس / کاین موسم حاصل بود و نیست تو را بار

تا شام، نیفتاد صدای تبر از گوش / شد توده در آن باغ، سحر، هیمه ی بسیار»

۱) خطا، دفعه، جمع کردن، هیزم

۲) گناه، میوه، تپه، سرشاخه ی خشک درخت

۳) خطا، ثمره، پشته، آتش

۴) گناه، دفعه، جمع کردن، آتش

پاسخ: گزینه ی «۲»

جُرم: خطا، گناه / بار: میوه، ثمره / توده: جمع کردن، تپه و پشته / هیمه: هیزم، سرشاخه ی خشک درخت
۳۵- جملات زیر از حکایت «افلاطون و مرد جاهل» انتخاب شده اند. اگر آن ها را به ترتیب روی دادن مرتب کنیم،
دومین جمله کدام است؟

الف، مرد جاهل گفت: «خواستم که شکر و سپاس او را به تو برسانم.»

ب، افلاطون سر فرو برد و بگریست.

ج، مرد جاهلی نزد افلاطون رفت.

د، مرد گفت: «از من چه رنج آمد تو را که چنین دلتنگ گشتی؟»

۱) ب ۲) الف ۳) د ۴) ج

پاسخ: گزینه ی «۲»

۲ترتیب جملات چنین است:

مرد جاهلی نزد افلاطون رفت.

مرد جاهل گفت: «خواستم که شکر و سپاس او را به تو برسانم.»

افلاطون سر فرو برد و بگریست.

مرد گفت: «از من چه رنج آمد تو را که چنین دلتنگ گشتی؟»

۳۶- در کدام گزینه، کلمات کوتاه شده (مخفف) بیش تری وجود دارد؟

آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت / روز عمل و مُزد، بُود کار تو دشوار

در نومیدی بسی اُمید است / پایان شب سیه، سپید است

فُتاد از پای، کرد از عجز فریاد / ز شاخی مادرش آواز در داد

گه از دیوار سنگ آمد، گه از در / گهم سرپنجه خونین شد، گهی سر

پاسخ: گزینه ی «۴»

بررسی گزینه ها:

گزینه ی «۱»: گر ← اگر / مه ← ماه

گزینه ی «۲»: نومیدی ← ناامیدی / بسی ← بسیاری / سیه ← سیاهگزینه ی «۳»: فُتاد ← افتاد / ز ← از

گزینه ی «۴»: گه ← گاه (۲ بار) / گهم ← گاهی هم / گهی ← گاهی

۳۷- مصراع های زیر از بخش های مختلف داستان «میوه ی هنر» انتخاب شده است. در کدام گزینه ، مصراع ها به ترتیب رویداد آمده است؟

الف) از جور تَبَر، زار بنالید سپیدار

ب) خندید بر او شعله، که از دست که نالی؟ (ج) دهقان چو تنور خود از این هیمة برافروخت

۱) «الف»، «ب»، «ج» ۲) «الف»، «ج»، «ب»

۳) «ب»، «ج»، «الف» ۴) «ج»، «الف»، «ب»

پاسخ: گزینه ی «۲»

رویدادها به ترتیب وقوع عبارت اند از:

از جور تبر، زار بنالید سپیدار (الف)

دهقان چو تنور خود از این هیمة برافروخت (ج)

خندید بر او شعله، که از دست که نالی؟ (ب)

۳۸- کدام مصراع از ابیات زیر شبه جمله دارد؟

«افسوس که سرمایه ز کف بیرون شد / وز دست اجل بسی جگرها خون شد کس نامد از آن جهان که پرسم از وی / کاحوال مسافران دنیا چون شد»

۱) مصراع اوّل ۲) مصراع دوم ۳) مصراع سوم ۴) مصراع چهارم

پاسخ: گزینه ی «۱»

عبارت «افسوس» در مصراع نخست از ابیات صورت سؤال شبه جمله است.

۳۹- موضوع سروده های پروین اعتصامی در کدام گزینه آمده است؟

۱) اخلاق فردی و رفتار در محیط خانه و اداره ی زندگی

۲) موضوعات دینی و تاریخی

۳، موضوعات اجتماعی، اخلاقی و انتقادی

۴، لطیف هها و حکای تهایی نادر درباره ی طبقات مختلف مردم

پاسخ: گزینه ی «۳»

سروده های پروین اعتصامی در زمینه ی موضوعات اجتماعی، اخلاقی و انتقادی است و حالتی اندرزگونه دارد.

۴۰- بیت زیر با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

«آن شاخ که سر برکشد و میوه نیارد/ فرجام، به جز سوختنش نیست سزاوار»

۱) یا بگذارم چو شمع یا بکشندم به صبح/ چاره همین بیش نیست سوختن و ساختن

۲) هر دم از شاخ زبانم میوه ای تر می رسد/ بوستا نها رست (رو د) از آن تخم که در دل کاشتی

۳) بسوزند چوب درختان بی بر/ سزا خود همین است مر بی بری را

۴) به کوشش نروید گل از شاخ بید/ نه زنگی به گرمابه گردد سپید

پاسخ: گزینه ی «۳»

مفهوم بیت صورت سؤال و بیت گزینه ی «۳» این است که «درختی که محصول و باری ندارد و هیچ فایده ای به ما

نمی رساند، سزاوار این است که سوزانده شود و از بین رود.»

۴۱- در کدام گزینه، شبه جمله به کار نرفته است؟

۱) مادرم به او گفت: مبادا خواهرت را تنها بگذاری ۲) درود! ای بندگان که راه مستقیم را پیش گرفته اید.

۳) الهی! هم هی بیماران چشم امید به تو بسته اند. ۴) توانا بود هر که دانا بود.

پاسخ: گزینه س «۴»

در گزینه ی «۱»، مبادا، در گزینه ی «۲»، درود و در گزینه ی «۳»، الهی شبه جمله هستند اما در گزینه ی «۴»، هیچ

شبه جمله ایبه کار نرفته است.

۴۲- در کدام یک از گزینه های زیر، کلمه ی مخفف دیده نمی شود؟

۱) آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت/ روز عمل و مزد بود کار تو دشوار

۲) وقتی خود را نمی شناسی دیگری را چگونه می خواهی بشناسی؟

۴۳- بیت زیر چند جمله است؟

«آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت / روز عمل و مزد، بود کار تو دشوار»

۱) دو جمله ۲) یک جمله

۳) چهار جمله ۴) سه جمله

پاسخ: گزینه ی «۱»

آسان گذرد گر شب و روز و مه سالت / روز عمل و مزد، بود کار تو دشوار

جمله ی اول جمله ی دوم

۳) همچو حافظ، غریب در ره عشق / به مقامی رسیده ام که می‌رس

۴) نیاکانت را ورزش آن مایه داد / که شهنامه ز ایشان به تابندگی است

پاسخ: گزینه ی «۲»

در گزینه ی «۱» کلمه ی مخفف (مه ← ماه)

در گزینه ی «۳» کلمه ی مخفف (ره ← راه) و (همچو ← همچون) در گزینه ی «۴» کلمه ی مخفف (شهنامه ← شاهنامه)

دشوار

۴۴- در کدام یک از گزینه های زیر، دو شبه جمله وجود دارد؟

۱) آوخ که شدم هیزم و آتشگر گیتی / اندام مرا سوخت چنین ز آتش ادبار

۲) دریاقلی! رکاب بزن / چشم انتظار همت تو، دین و میهن است

۳) شیخ خندید و بگفتش ای سلیم / این درخت علم باشد ای علیم

۴) ای نام تو رو ده به گلدان لبم / در مرحمت تو غوطه ور روز و شبم

پاسخ: گزینه ی «۳»

در گزینه ی «۳» دو کلمه ی سلیم و علیم که منادا هستند، شبه جمله به حساب می آیند.

۴۵- چه تعداد از ابیات زیر هم مفهوم هستند؟

الف، سزاوارم بدین خواری که دیدم / چرا دل زان همه شادی بریدم

ب، در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم / سرزنش ها گر کند خار مگیلان غم مخور

ج، خندید بر او شعله، که از دست که نالی؟ / ناچیزی تو، کرد بدین گونه تو را خوار

د، پیش از اینت بیش از این اندیشه ی عشاق بود / مهرورزی تو با ما شهره ی آفاق بود

هـ، زی (سوی) تیر نگه کرد و پر خویش بر او دید / گفتا ز که نالیم که از ماست که بر ماست

پاسخ: در ابیات «الف» «ج» «ه» شاعر این مفهوم را رعایت می کند که هر بلایی سر انسان می آید نتیجه ی اعمال خود اوست.

۴۶- در کدام بیت، «شبه جمله» وجود ندارد؟

۱) تا من بودم نیامدی، افسوس / وانگه (و آن گه) که تو آمدی، نبودم من

۲) رفت آن یار و داغ صد افسوس / بر دل داغ دار یار گذاشت

۳) عمری که از او دمی به جانی ارزد / افسوس که رایگانم از دست برفت

۴) درد محرومی دیدار مرا کشت، افسوس / یار حال من بیمار ندانست، دریغ

پاسخ: گزینه ی «۲»

واژه ی «افسوس» در ابیات گزینه های «۱»، «۳» و «۴» شبه جمله است؛ اما در بیت گزینه ی «۲»، این واژه در گروه «داغ صد افسوس» آمده و به کلمه ی «داغ» اضافه شده است. (در گزینه ی «۴» علاوه بر «افسوس»، «دریغ» نیز شبه جمله است.)

۴۷- بیت «از گفته ی ناکرده و بیهوده چه حاصل؟ / کردار نکو کن، که نه سودی ست ز گفتار» با کدام بیت ارتباط معنایی ندارد؟

۱) کار کن کار، بگذر از گفتار / کاندترین راه، کار دارد کار

۲) چو در کار است با گفتار، کردار / پی کردار کرد و ترک گفتار

۳) سعدیا، گرچه سخن دان و مصالح گویی / به عمل کار برآید به سخن دانی نیست

۴) که صد گنج شاید (شایسته است) به گفتار داد / که نتوان یکی زان به کردار داد

پاسخ: گزینه ی «۴»

در بیت صورت سؤال، به برتری عمل و کردار بر گفتار اشاره شده است و بیت های گزینه های «۱»، «۲» و «۳» نیز بر همین نکته تأکید دارند، اما در بیت گزینه ی «۴» به برتری گفتار بر عمل اشاره شده است.

۴۸- هر یک از ابیات زیر، بیت نخست یک شعر از پروین اعتصامی هستند. بیت کدام گزینه، آغازگر یک «مناظره» است؟

۱) شنیده اید که آسایش بزرگان چیست؟ / برای خاطر بیچارگان نیاسودن

۲) وقت سحر، به آینه ای گفت شانه ای / کاوخ! فلک چه کج رو و گیتی چه تندخوست

۳) بی روی دوست، دوش (دیشب) شب ما سحر نداشت / سوز و گداز شمع و من و دل اثر نداشت

۴) ای مرغک خرد، ز آشیانه / پرواز کن و پریدن آموز

پاسخ: گزینه ی «۲»

گاهی در نوشته یا شعر، شخصیت های انسانی و یا غیر انسانی به صورت پرسش و پاسخ و یا بحث و مجادله به گفت و گومی پردازند که به این کار مناظره می گویند. بیت گزینه ی «۲» آغازگر مناظره ای بین آینه و شانه است.

۴۹- مفهوم کدام بیت در تضاد با بیت «آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت / روز عمل و مزد، بود کار تو دشوار» قرار دارد؟

۱) برو کار می کن، مگو چیست کار / که سرمایه ی جاودانی است کار

۲) برخیز و مخور غم جهان گذران / بنشین و دمی به شادمانی گذران

۳) نابرده رنج گنج میسر نمی شود / مزد آن گرفت جان برادر که کار کرد

۴) گرت پایداری است در کارها / شود سهل پیش تو دشوارها

پاسخ: گزینه ی «۲»

در بیت صورت سؤال شاعر می گوید که اگر زندگی را آسان بگیریم، در پایان دچار مشکل و دردسر می شویم، اما در بیت گزینه ی «۲» شاعر بیان می کند که سختی های عالم را رها کن و زندگی را ساده بگیر و خوش باش. بنابراین، این دو بیت مفاهیم تضادی را بیان می کنند.

۵۰- در کدام گزینه، کلمات مخفف و شبه جمله، هر دو وجود ندارد؟

۱) آوخ آوخ چو من وفاداری / در تمنای چون تو خون خواری

۲) هان! کوزه گرا بپای اگر هشیاری / تا چند کنی بر گل مردم خواری

۳) این خانه ی پاک، پیش از این بود / آرامگه دو مرغ خرسند

۴) سعدیا دی رفت و فردا همچنان موجود نیست / در میان این و آن، فرصت شمار امروز را

پاسخ: گزینه ی «۳»

گزینه ی «۱»: آوخ: شبه جمله / چو: مخفف چون

گزینه ی «۲»: هان: شبه جمله / هشیاری: مخفف هوشیارگزینه ی «۳»: آرامگه: مخفف آرامگاه

گزینه ی «۴»: سعدیا: شبه جمله / دی: مخفف دیروز

۵۱- در کدام گزینه، شبه جمله وجود ندارد؟

۱) افسوس که افسانه سرایان همه خفتند / اندوه که اندوهگساران همه رفتند

۲) کسی عاشق نمی بینم و گرنه / میان جان و جانان حایلی (مانعی) نیست

۳) خوشا مرز ایران عنبر نسیم / که خاکش گرامی تر از زر و سیم

۴) سرم به دنیی و عقبی فرو نمی آید / تبارک الله از این فتنه ها که در سر ماست (عقبی: آخرت)

پاسخ: گزینه «۲»

شبه جمله در سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: افسوس / اندوه گزینه ی «۳»: خوشاگزینه ی «۴»: تبارک الله

۵۲- چه تعداد از ابیات زیر هم مفهوم هستند؟

الف) سزاوارم بدین خواری که دیدم / چرا دل زان همه شادی بریدم

ب) در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم / سرزنش ها گر کند خار مگیلان غم مخور

ج) خندید بر او شعله، که از دست که نالی؟ / ناچیزی تو، کرد بدین گونه تو را خوار

د) پیش از اینت بیش از این اندیشه ی عشاق بود / مهرورزی تو با ما شهره ی آفاق بود

هـ) زی (سوی) تیر نگه کرد و پر خویش بر او دید / گفتا ز که نالیم که از ماست که بر ماست

۱) چهار ۲) سه ۳) دو ۴) یک

پاسخ: گزینه ی «۲»

در ابیات «الف»، «ج»، «هـ»، شاعر این مفهوم را بیان می کند که هر بلایی که سر انسان می آید، نتیجه ی اعمال خود اوست.

۵۳- در چه تعداد از ابیات زیر، شبه جمله وجود دارد؟

الف) پیش از اینت بیش از این اندیشه ی عشاق بود / مهرورزی تو با ما شهره ی آفاق بود

ب) کاش از پی صد هزار سال از دل خاک / چون سبزه امید بر دمیدن بودی

ج) افسوس که شد دلبر و در دیده ی گریان / تحریر خیال خط او نقش بر آب است

د) دیدن روی تو را دیده ی جان بین باید / وین کجا مرتبه ی چشم جهان بین من است

هـ) دیده نادیده به اقبال تو ایمان آورد / مرحبا ای به چنین لطف خدا ارزانی

۱) چهار ۲) سه ۳) دو ۴) یک

پاسخ: گزینه ی «۲»

واژه ی «کاش» در بیت «ب»، واژه ی افسوس در بیت «ج» و واژه ی «مرحبا» در بیت «هـ»، شبه جمله هستند.

۵۴- در کدام گزینه، به یکی از مفاهیم ابیات زیر اشاره ای نشده است؟

«ز گفته ی ناکرده و بیهوده چه حاصل؟ / کردار نکو کن، که نه سودی ست ز گفتار

آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت / روز عمل و مزد، بود کار تو دشوار»

۱) کردار بر گفتار برتری دارد. ۲) حرف بدون عمل بی فایده است.

۳) در آخرت کار دشوار است. ۴) نباید کار امروز را به فردا انداخت

پاسخ: گزینه ی «۴»

در ابیات صورت سؤال، به مفهوم «نباید کار امروز را به فردا انداخت» اشاره ای نشده است.

۵۵- در کدام گزینه شبه جمله وجود ندارد؟

- ۱) ز پرده کاش برون آمدی چو قطره ی اشک / که بر دو دیده ی ما حکم او روان بودی
- ۲) هیچ نقاش چو رخسار تو صورت ننگاشت / آفرین بر قلم صنعت صورتگر ما
- ۳) روز ازل که شادی و غم قسم کرده اند / شادی جان ما که غم آمد عطای ما
- ۴) از آرزوست گشته گرانبار غم دلم / آوخ که آرزوی من آسان نمی رسد
- پاسخ: گزینه ی «۳»

گزینه ی «۱»: کاش ← شبه جمله گزینه ی «۲»: آفرین ← شبه جمله گزینه ی «۴»: آوخ ← شبه جمله

۵۶- در کدام گزینه، شبه جمله وجود دارد؟

- ۱) جامی است که عقل آفرین میزندش / صد بوسه ز مهر بر جبین می زندش
- ۲) ادب و شرم تو را خسرو مه رویان کرد / آفرین بر تو که شایسته ی صد چندینی
- ۳) نخست از جهان آفرین کرد یاد / خداوند خوبی و پاکی و داد
- ۴) سرم ویرانه ی گنج الهی / دلم دیوانه ی عقل آفرین است
- پاسخ: گزینه ی «۲»

واژه ی «آفرین» تنها در گزینه ی «۲» بیانگر حالتی مثل آرزو و شادی است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: کلمه ی «آفرین» به معنی تحسین کردن نیست و شبه جمله نمی باشد.

گزینه ی «۳»: «آفرین» جزئی از کلمه ی «جهان آفرین» است.

گزینه ی «۴»: «آفرین» جزئی از کلمه ی «عقل آفرین» است.

۵۷- در کدام گزینه، هم شبه جمله و هم کلمه ی کوتاه شده وجود دارد؟

- ۱) بپرسیدشان از کیان جهان / و زان نامداران فرخ مهان
- ۲) دیده نابینا به اقبال تو ایمان آورد / مرحبا ای به چنین لطف خدا ارزانی
- ۳) دریغا که شادان شود دشمنم / چو بینند بر دار روشن تنم

۴، افسوس که شد دلبر و در دیده ی گریان/ تحریر خیال خط او نقش بر آب است

پاسخ: گزینه ی «۳»

بررسی گزینه ها:

گزینه ی «۱»: «زان» ← مخفف «از آن»

گزینه ی «۲»: «مرحبا» و «ای به چنین لطف خدا ارزانی» ← شبه جمله

گزینه ی «۳»: «دریغا» ← شبه جمله / «چو» ← مخفف «چون» / بینند ← مخفف «بینند» گزینه ی «۴»: «افسوس» ← شبه جمله

۵۸- در کدام یک از ابیات زیر، شبه جمله وجود دارد؟

تا چند عمر در هوس و آرزو رَوَد / ای کاش این نفس که برآمد فرو رَوَد

سعدی از فراق تو نه آن رنج کشیدست / کز شادی وصل تو فرامش (فراموش) کند آن را

تا تو مراد من دهی، کشته مرا فراق تو / تا تو به داد من رسی، من به خدا رسیده ام

تو را با غیر می بینم، صدایم در نمی آید / دلم می سوزد و کاری ز دستم بر نمی آید

پاسخ: گزینه ی «۱»

گاهی برای حالت هایی مانند آرزو، اندوه و شادی از کلمه هایی مانند ای کاش، افسوس، آفرین، آوَح و ... استفاده می کنیم. اینکلمات را شبه جمله می گویند. در بیت گزینه ی «۱» نیز کلمه ی «ای کاش» شبه جمله است.

۵۹- کدام بیت با بیت زیر قرابت معنایی بیش تری دارد؟

«از گفته ی ناکرده و بیهوده چه حاصل؟ / کردار نکو کن که نه سودی است ز گفتار»

درختت گر ز حکمت بار دارد / به گفتار آی و بار خویش می بار

هرگز ندیده و نشنید این کسی ز من / کردار ناستوده و گفتار ناسزا

جوانمردی به کار آرد به کردار / که بی کردار ناخوب است گفتار

پشیمانی آیدت زین کار خویش / ز گفتار ناخوب و کردار خویش

پاسخ: گزینه ی «۳»

بیت گزینه ی «۳» نیز مثل بیت صورت سؤال بیان می کند که کردار مهم است نه صرف گفتار. شاعر در مصراع اول این بیتکسی را وصف می کند که هنگام کار، جوانمردی می کند و در مصراع دوم می گوید «پروین اعتصامی گفتار بی کردار، ناخوب است، یعنی خوب نیست.»

۶۰- کدام بیت شبه جمله ندارد؟

فراغت دادی از غم های دهرم ای غم جانان / سرت نازم که تعمیر دل ویران من کردی
ز سرگردانیت ای طره ی دلبر پریشانم / مگر آمیزشی با بخت سرگردان من کردی
ز سحرانگیزیت ای چشم کافر کیش حیرانم / که از یک غمزه چندین رخنه در ایمان من کردی
ز سودای غمت شب تا سحر می گریم و شادم / که شادی ها ز آب دیده ی گریان من کردی

پاسخ: گزینه ی «۴»

به جز بیت گزینه ی «۴»، همه ی ابیات منادا و در نتیجه شبه جمله دارند؛ «ای غم جانان»، «ای طره ی دلبر» و «ای چشمکافر کیش» به جمله های این ابیات هستند.

۶۱- در کدام بیت، «شبه جمله» وجود ندارد؟

تا من بودم نیامدی، افسوس / وانگه (و آن گه) که تو آمدی، نبودم من
رفت آن یار و داغ صد افسوس / بر دل داغ دار یار گذاشت
عمری که از او دمی به جانی ارزد / افسوس که رایگانم از دست برفت
درد محرومی دیدار مرا کشت، افسوس / یار حال من بیمار ندانست، دریغ

پاسخ: گزینه ی «۲»

واژه ی «افسوس» در ابیات گزینه های «۱»، «۳» و «۴» شبه جمله است، اما در بیت گزینه ی «۲»، این واژه در گروه «داغ صد افسوس» آمده و مضاف الیه است. (در گزینه ی «۴» علاوه بر «افسوس»، «دریغ» نیز شبه جمله است.)

۶۲- در کدام گزینه، شبه جمله به کار نرفته است؟

۱) آوخ که شدم هیزم و آتشگر گیتی / اندام مرا سوخت چنین ز آتش ادبار

۲، دریاقلی! به وسعت دریاست نام تو/ تاریخ در تلفظ نام تو الکن است

۳، تو به صورت رفته ای، ای بی خبر/ زان ز شاخ معنی ای، بی بار و بر

۴، تنم را فرش کردم تا بتازد/ دلم را نذر کردم تا بیاید

پاسخ: گزینه ی «۴»

در تمامی ابیات گزینه های «۱، ۲ و ۳» شبه جمله وجود دارد، اما در گزینه ی «۴»، هیچ شبه جمله ای نیامده است.

شبه جمله های موجود در گزینه ها:

گزینه ی «۱»: آوخ

گزینه ی «۲»: دریاقلی (منادا)، گزینه ی «۳»: ای بی خبر (منادا)